

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Pētījums veikts Valsts kancelejas administrētā projekta „Atbalsts strukturālo reformu ieviešanai valsts pārvaldē” (identifikācijas Nr. 1DP/1.5.1.1.1./10/IPIA/CFLA/004/002)
Aktivitātes Nr. 3.2.
„Strukturālo reformu ieviešanas ietekmes novērtēšana”
(iepirkuma ID Nr. MK VK 2011/27ESF) ietvaros
Projektu 100% finansē Eiropas Sociālais fonds

METODOLOĢIJA LATVIJAS IZGLĪTĪBAS SISTĒMAS NOVĒRTĒJUMAM RADOŠĀS IZGLĪTĪBAS JOMĀ

atbilstoši līgumam

Nr. 9 no 2012. gada 20. februāra

„Sākotnējās ietekmes (Ex-ante) novērtējums strukturālo reformu īstenošanai izglītības politikas jomā, lai veicinātu radošo prasmju apguvi”

Izpildītājs:
SAFEGE Baltija

2012. gada 26. marts
(Papildināts saskaņā ar VK komentāriem 2012.gada 8.aprīlī)

Saturs

1.	Metodoloģijas vieta un loma pakalpojuma izpildē.....	3
2.	Uzdevumi un darbības	3
3.	Metodes.....	5
4.	Izglītības standartu analīzes principi	8
5.	Izglītības standartu atlase	11
6.	Interviju un anketēšanas principi.....	13
7.	Fokusgrupas diskusija.....	15
8.	Labās prakses piemēru izvēle un analīze	15
9.	Pedagogu sagatavošanas studiju programmu analīze	17
10.	Pedagogu sagatavošanas studiju programmu atlase.....	17
11.	Svarīgāko darba posmu apraksts.....	19
12.	Darba posmu izpildes laika grafiks.....	21
13.	Pētījuma kopējā metodoloģiskās pieejas struktūra	22

1. Metodoloģijas vieta un loma pakalpojuma izpildē

Metodoloģija Latvijas izglītības sistēmas novērtējumam radošās izglītības jomā (turpmāk – metodoloģija) ir sagatavota atbilstoši tehniskajā specifikācijā 3.2.punktā paredzētajam, ka pirms Latvijas izglītības sistēmas novērtējumam radošās izglītības jomā uzsākšanas izpildītājs iesniedz pasūtītājam metodoloģiju, saskaņā ar kuru tiks veikts novērtējums.

Tehniskajā piedāvājumā izpildītājs paredzēja, ka tiks sagatavota metodoloģija un saskaņota ar Pasūtītāju. Tehniskajā piedāvājumā izpildītājs paredzēja, ka ar metodoloģijas dokumentu izpildītāja eksperti kopā ar Pasūtītāju precizēs radošās domāšanas un radošo prasmju izkopšanas Latvijas izglītības sistēmā novērtējuma detalizācijas pakāpi (pašlaik piedāvājam pa 3-5 rādītājiem radošajai domāšanai, radošajām prasmēm u.c. elementiem), identificēs pieejamos informācijas avotus, metodoloģija piedāvās kritērijus, kā tiks identificēti un analizēti vismaz 6 labās prakses piemēri, anketēšanas principi, standartu un studiju programmu izlases principi.

Konkursa nolikuma 5.1.4.4.1. punktā tika paredzēts, ka pretendents piedāvājuma sagatavošanas posmā jau iesniedz skaidru un konkrētu situācijas īpatnībām adaptēta metodoloģiju katrai tehniskajā specifikācijā minētajai aktivitātei.

Ņemot vērā augstāk minēto, šī metodoloģija ir precizēta un papildināta tehniskajā piedāvājumā piedāvātā metodoloģija, kurā ir ņemti vērā šī gada 23.februārī projekta vadības grupas sanāksmē nolemtie jautājumi. Metodoloģijas mērķis ir nodrošināt pasūtītāja un izpildītāja vienādu izpratni par veicamajiem darbiem un nosacījumiem ārvalstu prakses analīzē.

2. Uzdevumi un darbības

Saskaņā ar tehnisko specifikāciju Latvijas izglītības sistēmas novērtējumam radošās izglītības jomā veicami šādi **uzdevumi**:

1. apkopo līdzšinējo Latvijas izglītības pieredzi radošās domāšanas un radošo prasmju izkopšanā, radošuma veicināšanā, sniedz labās prakses piemērus, to rezultātus (pēdējo piecu gadu periods). Lai to veiktu, pretendents piedāvā metodoloģiju, kā tiks identificēti un analizēti vismaz 5 labās prakses piemēri saskaņā ar iepriekš minēto;
2. analizē Latvijas izglītības standartus (vismaz 20), to ietekmi uz mācību literatūras saturu un mācību procesā lietotās metodes, sniedz secinājumus par radošās izglītības elementiem izglītībā;
3. analizē pirmsskolas izglītības, pamatzglītības, vidējās izglītības, profesionālās ievirzes izglītības, profesionālās vidējās izglītības sektorā strādājošo pedagogu izglītības saturu un metodes, tostarp vismaz 5 dažādas pedagogu sagatavošanas studiju programmas, sniedzot secinājumus par radošās izglītības elementiem pedagogu sagatavošanas procesā (pēdējo piecu gadu periods). Papildus minētajam, pretendents analizē pedagogu kvalifikācijas celšanas pasākumus;

4. izstrādā un piedāvā vadlīnijas par metodēm, kādas jāizmanto un jāiekļauj izglītības saturā un mācību metodēs izglītojamajiem pirmskolas izglītības programmās, pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības programmās;
5. izstrādā un piedāvā studiju programmu saturu, vadlīnijas, kas jāiekļauj studiju programmās, sagatavojot pirmsskolas izglītības iestāžu, pamatizglītības, vispārējās izglītības, profesionālās ievirzes izglītības, profesionālās vidējās izglītības programmu pedagogus;
6. analizē Latvijas izglītības sistēmu, priekšrocības un šķēršļus radošās izglītības veicināšanā, sniedz Latvijas izglītības sistēmas novērtējumu radošās izglītības kontekstā.

Minētie uzdevumu tiek saglabāti bez precizējumiem. Tomēr Izpildītājs šajā metodoloģijā vēlas noteikt 4.uzdevuma izpildes apmēru attiecībā uz pirmsskolas izglītības posmu.

23.februāra vadības grupas sanāksmē izpildītājs pievērta uzmanību tam, ka jēdziens „radošums” un „radošā izglītība” sākas jau no bērnudārza vecuma un radošuma attīstība un ietekme uz bērna attīstību pirmsskolas posmā ir atsevišķa un plaša pētnieciska nozare, kas viena pati var viegli var izsmelt šī projekta resursus, tāpēc ir svarīgi vienoties ar Pasūtītāju, cik dziļi šo tēmu būtu jāskar šajā projektā. Sanāksmē Pasūtītāja pārstāvji iesaka šo detalizācijas pakāpi izvērtēt atbilstošiem pieejamajiem resursiem un pētījumam līgumā paredzēto finansējumu, un pamatojoties uz resursiem, noteikt pētījuma prioritātes.

23. februāra projekta vadības grupas sanāksmē tika pieņemts lēmums analizē iekļaut Valsts izglītības satura centra (VISC) izstrādāto Integrēto mācību programmu sešgadīgajiem bērniem. Lēmumā teikts: *Attiecībā uz izglītības standartiem dalībnieki vienojas, ka pētījumā nepieciešams iekļaut jauno izglītības programmu - standartu 6-gadniekiem (1.klasei). Tādā gadījumā kāda no TP piedāvātajiem standartiem ir jāņem no izlases ārā un priekšlikumus, kuru standartu ņemt ārā, sanāksmes dalībniekiem lūgums būt projekta vadītājam Anci Pētersoni līdz š.g. 2.martam.*

Izglītības un zinātnes ministrija attiecībā uz šo lēmumu nosūtīja komentāru: *Atbalstām pētījuma autoru tehniskā piedāvājuma 11. lp. izteikto priekšlikumu vērtēt valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijas, vienlaikus lūdzot pētījuma veicējus paralēli vērtēt arī Valsts izglītības satura centra (VISC) izstrādāto Integrēto mācību programmu.*

Ņemot vērā augstāk minēto analīzes fokusēšanas nepieciešamību pirmsskolas izglītībā, Izpildītājs nesaskata iespējas analizē iekļaut Integrēto mācību programmu sešgadīgajiem bērniem, neveicot līdzvērtīgu analīzes sašaurinājumu kādā citā aspektā. Izpildītājam ir būtisks 23.februāra sanāksmē nolemtais, ka Integrētās mācību programmas sešgadīgajiem bērniem iekļaušana rada nepieciešamību izslēgt kādu citu analizējamo dokumentu.

Tāpēc, analīzes fokusēšanai pirmsskolas jomā, Izpildītājs piedāvā:

1. Aizstājāt valsts pirmsskolas izglītības vadlīniju vērtēšanu ar izstrādātās Integrētās mācību programmas sešgadīgajiem bērniem vērtēšanu.
2. Saglabāt pirmsskolas izglītību analizējamo jomu sarakstā visos citos analīzes aspektos, tai skaitā, vērtējot pedagogu izglītības programmas.

Tehniskajā specifikācijā noteikto uzdevumu izpildi plānojam veikt ar šādām **10 darbībām**:

1. identificēt labās prakses piemērus radošuma izglītībā;
2. analizēt Latvijas izglītības standartus radošuma izglītības aspektā, to ietekmi uz mācību saturu;
3. analizēt un apkopot mācību procesā lietojamās radošumu veicinošās metodes;
4. izdarīt secinājumus par radošuma izglītības elementiem;
5. analizēt pedagogu izglītības saturu, metodes un pedagogu sagatavošanas studiju programmas radošuma izglītības aspektā;
6. sniegt secinājumus par radošuma izglītības elementiem pedagogu sagatavošanas procesā;
7. analizēt pedagogu profesionālās meistarības pilnveidi radošuma izglītības aspektā;
8. izstrādāt un piedāvāt vadlīnijas par radošuma izglītības metodēm, kādas jāizmanto un jāiekļauj izglītības saturā un procesā;
9. izstrādāt studiju programmu satura vadlīnijas radošuma izglītībā;
10. analizēt un sniegt Latvijas izglītības sistēmas novērtējumu radošuma izglītības aspektā.

3. Metodes

Latvijas izglītības sistēmas novērtējumam radošās izglītības jomā izmantosim šādas savstarpēji papildinošas kvalitatīvās informācijas iegūšanas un darba metodes:

1.tabula. Pētījuma metodes

Dokumentu analīze	Dokumentu izpēte: Dokumentu analīze ir empīriskā sociālo pētījumu metode, ar kuras palīdzību no dokumentiem iegūst sociāli nozīmīgu informāciju. Šī pētījuma ietvaros pamatā plānojam izmantot neformalizēto metodi – tradicionālo dokumentu analīzi. Tradicionālo dokumentu analīzi veic ar vispārīgām loģiskās domāšanas operācijām: analīzi, salīdzināšanu, novērtēšanu, sintēzi. Dokumentu analīzes metode tiks izmantota, lai iegūtu pamatinformāciju par radošuma attīstību Latvijas izglītības sistēmā.
Kontentanalīze	Ar kontentanalīzes palīdzību tiks noskaidroti radošuma komponenti izglītības standartos un programmās. Tiks izmantoti gan primārie dati , kā izglītības standarti un pedagogu izglītības programmas, gan sekundārie – Politikas plānošanas dokumenti, novērtējuma ziņojumi, pētījumi, publikācijas u.c.

Intervijas	Lai noskaidrotu skolotāju un pirmsskolas darbinieku viedokli par radošuma attīstības sekmējošajiem un traucējošajiem faktoriem Latvijas izglītības sistēmā, papildus tehniskajā specifikācijā norādītajiem obligātajiem uzdevumiem, plānojam veikt arī padziļinātas daļēji strukturētas tiešās intervijas, kas ļauj intervētājam variēt uzdodamos jautājumus, pielāgojot tos sarunas gaitai. Intervija noritēs pēc izstrādāta jautājumu saraksta. Atšķirībā no anketēšanas, intervijā var iegūt padziļinātu un detalizētāku informāciju par aptaujātā uzskatiem, pieredzi, viedokli, izvērstu viedokļa pamatojumu. Intervijas gaitā iespējams novērot aptaujātā reakciju un koriģēt situāciju, ja nepieciešams. Izvērtēšanas primāro datu iegūšanai tiks veiktas vismaz 10 intervijas ar izglītības darbiniekiem, ietverot pirmsskolas, pamatzglītības, vispārējās vidējās izglītības, kā arī profesionālās ievirzes un profesionālās vidējās izglītības sektoros strādājošos. Intervijas tiks izmantotas gan pamatinformācijas, gan papildinformācijas iegūšanai. Intervējamo personu saraksts tiks saskaņots ar Pasūtītāju.
Anketēšana	Lai noskaidrotu skolotāju un pirmsskolas darbinieku viedokli par savām zināšanām, prasmēm un iespējām bērnu un skolēnu radošuma veicināšanai un to sekmējošajiem un traucējošajiem faktoriem, tiks veikta datu ievākšana ar strukturētajām anketām.
Gadījumu izpēte	Gadījumu analīzes (Case study) metode ietver dažādu metožu kombināciju: intervijas, dokumentu analīzi, īstenošanas vietu apmeklējumu. Gadījumu izpētes metode tiks lietota, lai iegūtu informāciju par 6 labās prakses piemēriem radošās domāšanas un radošo prasmju izkopšanā Latvijā .
Fokusgrupa	Ņemot vērā pētījuma problemātiku, mēs piedāvājam organizēt vienu fokusgrupas diskusiju, lai iespējami konstruktīvi diskutētu par radošās domāšanas un radošo prasmju izkopšanas vajajām un stiprajām pusēm Latvijas izglītības sistēmā. Dalībnieki: 8-10 personas, ilgums 2-2,5 stundas. Dalībnieki tiks saskaņoti ar Pasūtītāju.
Nejaušā izlase (random sampling)	Nejaušā izlase ir piemērota izglītības standartu atlasei turpmākai analīzei. Izglītības standarti ir sagrupēti grupās - pirmsskolas, pamatskolas, vidējās izglītības un profesionālās ievirzes izglītības programmām u.c. Katrā no grupām ir atlasīti standarti (un/vai citi tiem ekvivalenta satura normatīvi dokumenti) pēc nejaušās izlases. Nejaušā izlase tiek koriģēta saskaņā ar prioritātēm - saskaņā ar Pasūtītāja izteiktām vēlmēm, aizstājot

	atsevišķus izlasē iekļautos izglītības standartus ar vairāk prioritāriem.
Loģiskā analīze/ Matricas analīze	Ar šīs metodes palīdzību var noteikt procesu galvenās cēloņsakarības. Analīzes ietvaros tiek izmantotas diagrammas, u.c., vizuāli līdzekļi, kā arī aprakstošs teksts.
SVID analīze	SVID analīze ir metode, kas tiek izmantota, lai izvērtētu iekšējos un ārējos aspektus, kas palīdz interencei sasniegt sākotnēji noteiktos mērķus un aspektus, kas to kavē. Šī metode tiks izmantota, lai noteiktu esošās sistēmas stiprās un vājās puses, attīstības un riska novērtējumu radošuma sekmēšanā.

4. Izglītības standartu analīzes principi

Radošuma aspekti (komponentes)

Atbilstoši radošuma definīcijai, radošums tiks aplūkots no **trim aspektiem**:

- kā personības (individualitātes) īpašība,
- kā process,
- kā produkts.”¹

Izvēlētie izglītības standarti tiks analizēti minētajos aspektos. Saskaņā ar tehnisko piedāvājumu Latvijas izglītības sistēmas novērtējumā tiks analizēti šie 3 radošuma komponenti pēc noteiktām pazīmēm, ko šajā metodoloģijā mēs precizējam kā **radošuma aspektu pazīmes**: (1) personības īpašības, kas raksturo radošumu (3-5 pazīmes); (2) radošie procesi izglītībā (3-5 pazīmes); (3) darbības produktu radošums (3 pazīmes).

Radošuma dimensijas noteikšanai piemērojamās pazīmes

Standartu prasību formulējumos un izglītības satura aprakstos meklēsim **pazīmes**, kas izteiktas noteiktos atslēgas vārdos un raksturo:

- izglītības iegūšanas gaitā attīstāmās (paredzamās) radošumu raksturojošās **personības īpašības un prasmes** (piemēram, oriģinalitāte, novatorisms, antikonformisms, drosme, brīvības mīlestība, patstāvīgums, iniciatīva, zinātkāre, radošās spējas un prasmes u.c.); Tā kā radošās prasmes ir daudzveidīgas, tās var būt gan **vispārīgas radošās prasmes** (prasme atrast informāciju, loģiskās un diverģentās domāšanas prasme u.c.), gan **speciālas radošās prasmes** (piem., rokdarbu prasmes, zīmēšanas, muzicēšanas u.c. prasmes), tad izglītības un mācību priekšmetu standarti tiks analizēti, meklējot gan vispārīgo, gan speciālo radošo prasmju attīstīšanas pazīmes tajos.
- **izglītības procesā** veicamās **darbības** (sacerēšana, izgudrošana, veidošana, komponēšana, dizaina veidošana, problēmrisināšana u.c., kas iezīmē mācību radošo un pētniecisko raksturu un kurā piedalās un attīstās tādi **psihiskie procesi** kā radošā domāšana, radošā iztēle, fantāzija, intuīcija, improvizācija, iedvesma u.c.);
- standartos paredzētos izglītības gaitā sasniedzamos **rezultātus un produktus** (projektus, sacerējumus, personisko radošo darbu izstādes un citus radošos veikumus, kuros rezultējas apgūtās radošā darba prasmes), kuros var konstatēt oriģinalitātes, novitātes un derīguma pazīmes.

¹ Bebre, R. (2003) Skolotāju kreativitātes pētījumi Latvijā// Starptautiski recenzēts zinātnisko rakstu krājums „Radoša personība”, III sējums, Rīga, RaKa, 11.- 18. lpp.

Augstāk norādītie atslēgas vārdi veido **minimālo pazīmju kopu**, kas tiek noteikta ar šo metodoloģiju. Metodoloģija paredz, ka meklējamo atslēgas vārdu saraksts var tikt **papildināts** standartu analīzes sākotnējā stadijā – standartu caurskatē, jo ir prognozējams, ka standartu caurskate atklās arī citus atslēgas vārdus, kas pēc būtības var kalpot par pazīmēm augstāk minētajiem radošuma aspektiem.

Pēc papildināto atslēgas vārdu saraksta sastādīšanas ar kontentanalīzes metodi tiks noteikta meklējamo vārdu klātesamība, biežums standartu tekstos, to procentuālais apjoms attiecībā pret kopējo teksta daudzumu, lietošanas konteksts.

Minētā analīze tiks veikta izglītības pakāpju standartiem un atsevišķo mācību priekšmetu standartiem, ievērojot katra mācību priekšmeta **specifiku**.

Piemēram, mākslas priekšmetu standartos tiks meklēti radošo pašizpaušmju un darbību apraksti (interpretēšana, komponēšana, sacerēšana, veidošana), eksakto un praktisko mācību priekšmetu standartos savukārt tiks meklēti tādi mācību satura komponenti, kas atbilstu ievirzei uz patstāvīgu likumsakarību atklāšanu, projektēšanu, modelēšanu, izpēti, izgudrošanu.

Papildinātības princips

Ir pamats prognozēt, ka izglītības standartos ne vienmēr atklāsies radošuma dimensija **tieši**, t.i. saskaņā ar iepriekš aprakstīto pazīmju sistēmu. Tomēr no tā nevar izdarīt secinājumu, ka izglītības standarti nenodrošina radošuma dimensiju netieši, t.i. pastarpināti – ar mācību priekšmetā ieteiktajām programmām vai ar mācību procesā izmantojamo mācību literatūru.

Situācijā, ja kāda mācību priekšmeta standartā radošuma dimensija netiks konstatēta vai tā būs vāji iezīmēta, tiks analizētas atbilstošajā mācību priekšmetā ieteiktās **programmas**. Ja mācību programmās tiks konstatēta neskaidrība par radošuma komponenta klātesamību, tad tiks analizēta arī pieejamā **mācību literatūra**.

Standarti un programmas tiks analizētas, meklējot arī **netiešas pazīmes**, kas norādītu uz radošo prasmju un skolēna radošuma attīstības paredzēšanu un ietveršanu izglītībā – tās mērķos un saturā, kā arī meklēti satura komponenti, jēdzieni un formulējumi, kas liecinātu par ideju ģenerēšanu mācību procesā, iejušanos dažādās situācijās, problēmās un to risināšanu, daudzfunkcionalitātes apzināšanos, starpdisciplinārajiem sakariem, citām kreativitātes dimensijām un komponentiem, kas sekmētu radošuma attīstību izglītībā.

Iegūtie rezultāti tiks **interpretēti** – atsevišķi izvērtējot netiešās un tiešās pazīmes, kas liecinātu, ka radošuma dimensija izglītības standartos ir paredzēta. Tiks analizēts, cik lielā mērā radošuma attīstīšanai pievērsta uzmanība konkrētā mācību priekšmetā attiecībā pret kopējo standarta prasību apjomu.

Tiks salīdzināti **izglītības standarti un atlasītie mācību priekšmetu standarti** – pētot, kādā mērā izglītības pakāpju (veidu) standartos izteiktās prasības un idejas tiek ietvertas un interpretētas konkrētu mācību priekšmetu standartos. Mācību priekšmetu standarti tiks izvērtēti un ranžēti pēc to orientācijas uz radošumu un piepildītības ar prasībām pēc radošuma attīstības.

Analīzes tvērums

Tiks analizēti gan valsts izglītības standarti, gan atsevišķu mācību priekšmetu standarti. Valsts standartu analīze ietvers izglītības programmu **mērķus un uzdevumus, programmu obligāto saturu, iegūtās izglītības vērtēšanas principus, kārtību, formas un metodiskos paņēmienus**, tomēr neietvers detalizētu visu mācību priekšmetu standartus. Analīze tiks veikta atsevišķiem mācību priekšmetiem saskaņā ar nākamajā sadaļā noteiktajiem atlases kritērijiem.

Saskaņā ar iepriekšminētiem papildinātības principu un radošuma izglītības aspektiem, radošuma izglītību veido atsevišķi elementi un šo elementu mijiedarbība, tāpēc radošuma izglītība tiks analizēta kā **sistēma** – izglītības sistēmas apakšsistēma.

Latvijas izglītības standarti tiks izvērtēti, nosakot esošās sistēmas stiprās un vājās puses, attīstības un riska faktorus radošuma sekmēšanā (veikta SVID analīze).

1. attēls. Sistēmas funkcionālā struktūra (no sistemoloģijas teorijas) (Broks, A. *Izglītības sistemoloģija*. – Rīga: RaKa, 2000, 60. un 83. lpp.)

Attiecinot sistēmas funkcionālo struktūru uz izglītības funkcionālajiem parametriem, veidojas izglītības sistēmas struktūrhēma, kuras galvenās sastāvdaļas ir resursi, vide, procesi un to rezultāti. Radošuma izglītības sistēma, kā izglītības sistēmas apakšsistēma arī tiek raksturota ar **resursiem, vidi, procesiem un rezultātiem**.

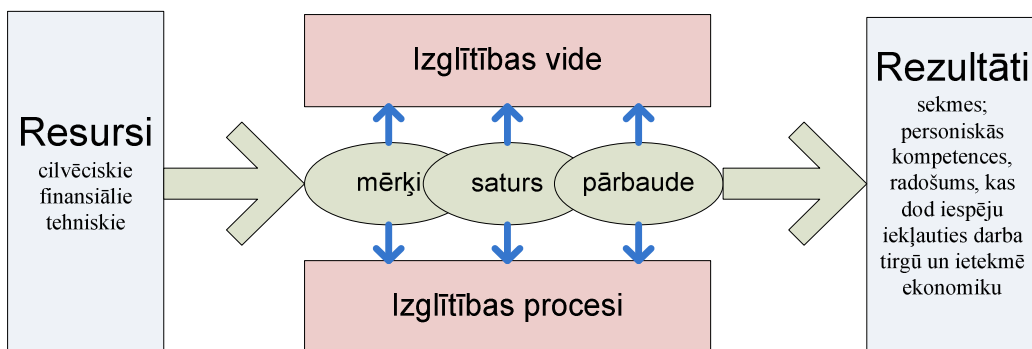
Izglītības resursi ir a) cilvēkkapitāls (personāls, kas strādā izglītības iestādēs), b) finansējums un c) materiāli tehniskā bāze (ēkas, datori u.c. instrumenti). Radošuma attīstīšanā svarīga ir arī konkrētā **izglītības vide** – izglītības iestādes, to iekārtojums, instrumentu pieejamība u.tml.

Nākamais būtiskais faktors, kas ietekmē radošuma attīstību, ir **izglītības process**, tā nosacījumi. Izglītības procesa gaitā tiek sasniegti konkrētie **rezultāti**.

Formalizētie rezultāti ir fiksēti izglītojamo sekmēs, tie izpaužas arī panākumos olimpiādēs, konkursos, kas var liecināt par radošuma attīstību izglītības procesā. Taču būtiskie sabiedrībā nozīmīgie izglītojamo rezultāti ir spēja veidot savu dzīvi, iekļauties darba tirgū, un tieši radošums darbā ir faktors, kas tālāk ietekmē sabiedrības ekonomisko attīstību un labklājību.

Galvenie mehānismi izglītības procesa un daļēji arī izglītības vides veidošanā ir izglītības mērķi (to noteikšana), saturs un pārbaudes formas (vērtēšana), kas liecina par mērķu sasniegšanu.

Minētie izglītību reglamentējošie aspekti Latvijā ir koncentrēti Valsts izglītības standartos (un to sastāvdaļās – mācību priekšmetu standartos). Mainot un uzlabojot standartus, var cerēt uz veiksmīgāku radošuma attīstību. Pētījuma gaitā tiks izstrādāti priekšlikumi standartu pilnveidei tā, lai standartos skaidrāk definētu radošuma attīstības dimensiju.

2. attēls. Detalizēta izglītības funkcionālā struktūrshēma (autors: A. Mūrnieks)

Latvijas izglītības standartos tiks izpētīts, kā izglītības mērķos, saturā un vērtēšanā atsegta radošuma dimensija.

Pētījumā tiks izdarīti secinājumi, kas standartos ir veiksmīgi formulēti un kas būtu jāpievieno, jāizmaina vai jāuzlabo, lai standarti nepārprotami paredzētu radošuma attīstību.

5. Izglītības standartu atlase

Tiks analizēti 21+2 izglītības standarti. Analīzē plānots iekļaut gan valsts standartus visos izglītības līmeņos, gan atsevišķu mācību priekšmetu standartus. Analīze tiks veikta atsevišķiem mācību priekšmetiem saskaņā ar zemāk norādīto sarakstu.

Tehniskā specifikācija paredz, ka ir jāveic sākotnējās ietekmes (Ex-ante) novērtējums par radošumu Latvijas izglītības sistēmā, ieskaitot arī pirmsskolas izglītības pakāpi. Jāatzīmē, ka pirmsskolas izglītības pakāpē nepastāv izglītības standarti. Tehniskajā piedāvājumā mēs piedāvājam radošuma analīzē vērtēt valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijas, tomēr, ņemot vērā 2.sadaļā sniegto informāciju, šajā metodoloģijā mēs piedāvājam aizvietot valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijas ar **integrēto mācību programmu sešgadīgajiem bērniem**.

Jāatzīmē, arī, ka izglītības standarti nepastāv arī profesionālās ievirzes izglītībā. Šajā gadījumā piedāvājam analizēt dokumentu, kas pēc satura vistuvāk atbilst izglītības standartam. Profesionālās ievirzes izglītībā šāds dokuments, mūsu prātā, ir Kultūras ministrijas pieņemtie metodiskie norādījumi valsts un pašvaldību dibinātajām izglītības iestādēm profesionālās ievirzes izglītības programmu mākslā, mūzikā un dejā izstrādei un noformēšanai.

Saskaņā ar augstāk minēto, analizējamo izglītības standartu sarakste izveidē esam vadījušies pēc šādiem kritērijiem:

- ✓ Saraksta ir iekļauti visi valsts izglītības standarti;
- ✓ Mācību priekšmeti ir tematiski grupēti un katrā grupā mācību priekšmets ir izraudzīts

pēc nejaušās atlasēšanas metodes. Atsevišķi ir izvēlēti tiek priekšmeti, kas, radošuma attīstības iespēju ziņā ir specifiski un tāpēc analizējami atsevišķi. Papildus minētajiem atlasēšanas kritērijiem atsevišķi mācību priekšmetu standarti ir aizvietoti ar citu mācību priekšmetu standartiem pēc Pasūtītāja ieteikuma;

- ✓ Izglītības standarti ir papildināti ar līdzīgiem dokumentiem pirmsskolas izglītības pakāpē un profesionālās ievirzes izglītībā.

Analizējamie izglītības standarti

Valsts izglītības standarti:

1. Noteikumi par valsts standartu pamatizglītībā un pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem;
2. Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības mācību priekšmetu standartiem;
3. Profesionālās vidējās izglītības standarts un valsts arodizglītības standarts.

Pamatizglītības mācību priekšmetu standarti:

4. Matemātika 1.-9.kl;
5. Fizika 8.-9.kl. Priekšmets atlasīts pēc nejaušās atlasēšanas metodes šādā grupā: fizika, ķīmija;
6. Dabas zinības 1. – 6. klase. Priekšmets iekļauts saskaņā ar Pasūtītāja ierosinājumu no priekšmetu grupas: dabas zinības, bioloģija, ģeogrāfija, informātika;
7. Svešvaloda 3.-9.kl. Priekšmets atlasīts pēc nejaušās atlasēšanas metodes šādā grupā: latviešu valoda, latviešu valoda un literatūra (mazākumtautību izglītības programmās), mazākumtautības valoda (mazākumtautību izglītības programmās), svešvaloda;
8. Literatūra 4.-9.kl;
9. Mūzika 1.-9.kl;
10. Vizuālā māksla 1.-9.kl;
11. Sociālās zinības 1.-9.kl. Priekšmets atlasīts pēc nejaušās atlasēšanas metodes šādā grupā: Latvijas un pasaules vēsture 6.-9.kl, sociālās zinības 1.-9.kl, ētika 1.-3.kl, kristīgā mācība 1.-3.kl.;
12. Sports 1.-9.kl;
13. Mājturība un tehnoloģijas 1.-9.kl.

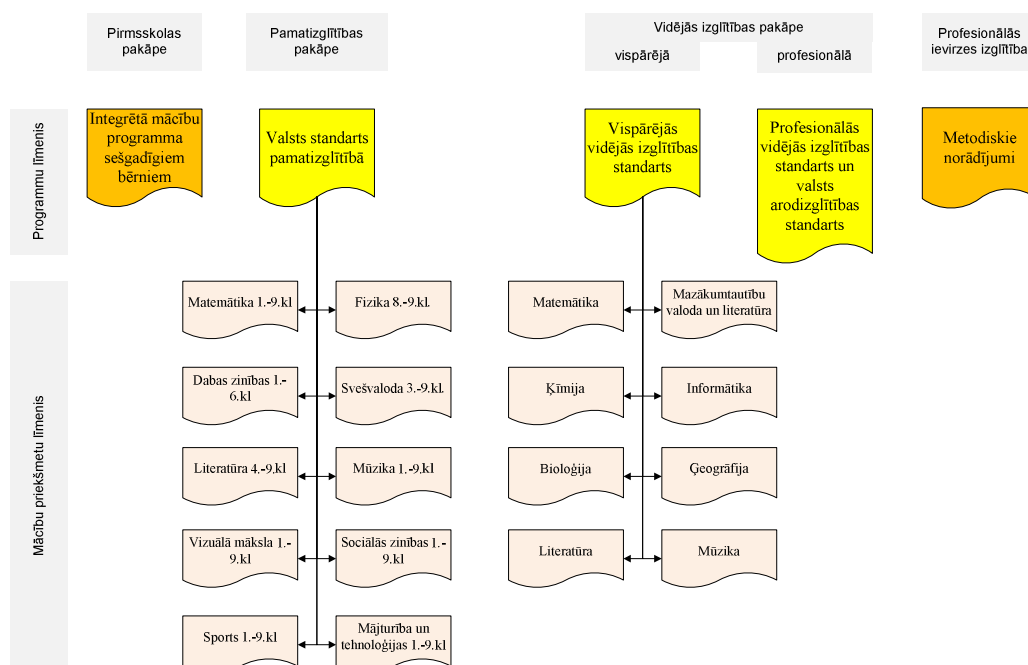
Vispārējās vidējās izglītības mācību priekšmetu standarti:

14. Matemātika;
15. Mazākumtautību valoda un literatūra (mazākumtautību izglītības programmās). Priekšmets atlasīts pēc nejaušās atlasēšanas metodes šādā grupā: latviešu valoda; svešvaloda, mazākumtautību valoda un literatūra (mazākumtautību izglītības programmās);
16. Ķīmija. Priekšmets atlasīts pēc nejaušās atlasēšanas metodes šādā grupā: fizika, ķīmija;
17. Informātika. Priekšmets atlasīts pēc nejaušās atlasēšanas metodes šādā grupā: informātika, programmēšanas pamati;

18. Bioloģija. Priekšmets atlasīts pēc nejaušās atlases metodes šādā grupā: bioloģija, dabas zinības; veselības mācība;
19. Ģeogrāfija. Priekšmets iekļauts pēc Pasūtītāja ieteikuma no priekšmetu grupas: Latvijas un pasaules vēsture, ekonomika, filozofija, ģeogrāfija, psiholoģija, politika un tiesības, ētika, kulturoloģija;
20. Literatūra;
21. Mūzika. Priekšmets atlasīts pēc nejaušās atlases metodes šādā grupā: mūzika, vizuālā māksla.

Analizējamie dokumenti, kuru mērķi ir līdzīgi valsts izglītības standartiem:

1. Integrētā mācību programma 6-gadīgiem bērniem.
2. Metodiskie norādījumi valsts un pašvaldību dibinātajām izglītības iestādēm profesionālās ievirzes izglītības programmu mākslā, mūzikā un dejā izstrādei un noformēšanai;

3. attēls. Atlasītie izglītības standarti.

6. Interviju un anketēšanas principi

Lai gan tehniskajā piedāvājumā bijām paredzējuši anketēšanu, lai iegūtu informāciju par labās prakses piemēriem, šajā metodoloģijā esam mainījuši interviju (un fokusgrupas) galveno mērķi un piedāvājam intervijas un fokusgrupu organizēt ar mērķi iegūt izglītības darbinieku viedokli un vērtējumu ne vien par labās prakses piemēriem, bet arī viedokli par radošuma izglītību un tās veicinošajiem un traucējošajiem faktoriem. To darām tāpēc, ka vienīgi dokumentu analīze vien nenodrošinās pietiekamu informāciju, lai varētu izdarīt secinājumus par radošuma izglītību, jo būtiska nozīme radošuma izglītības pastāvēšanai skolā ir skolotājiem. Pat pie labi formulētiem izglītības standartiem radošums izglītībā netiks sekmēts, ja

skolotājs nepratīs atbilstoši interpretēt un izprast izglītības standartos rakstīto. Var prognozēt arī pretēju situāciju, kur radoši orientēts skolotājs pat bez tiešas norādes izglītības standartos, savu darbu organizēs tā, lai radošuma dimensija reāli būtu klāt izglītības procesā.

Tāpēc tiks izveidota **anketa** ar mērķi:

1. noskaidrot pedagogu izpratni par radošuma nozīmi izglītībā, skolotāju viedokli par radošuma attīstību sekmējošajiem un traucējošajiem faktoriem pašu pedagoģiskajā darbībā un izglītības standartos;
2. identificēt labās prakses piemērus Latvijas izglītības sistēmā.

Tiem pašiem mērķiem tiks lietotas arī padziļinātas daļēji strukturētas **intervijas**. Intervija noritēs pēc izstrādāta jautājumu saraksta. Izvērtēšanas primāro datu iegūšanai tiks veiktas vismaz 10 intervijas ar izglītības darbiniekiem, ietverot pamatizglītības, vispārējās vidējās izglītības, kā arī profesionālās ievirzes un profesionālās vidējās izglītības sektoros strādājošos, kā arī ņemot vērā, lai intervējamo persona lokā būtu ievērots 8.nodaļā minētais reģionālais princips. Ņemot vērā, ka intervijas ir administratīvi ietilpīgs pasākums un ir plānots neliels intervējamo skaits, interviju **primārais mērķis būs noskaidrot to pedagogu viedokli par radošuma problemātiku valstī**, tāpēc intervēti tiks tie pedagogi, kuri savā darbā ir apliecinājuši prasmi un spējas strādāt radoši. Šo pedagogu identificēšanā atbalsts tiks lūgts **pedagogu profesionālajām asociācijām (biedrībām)**. Intervējamo personu saraksts tiks saskaņots ar Pasūtītāju.

Ar anketēšanas metodi tiks aptaujāti atbilstošās mācību jomas profesionāļi: skolotāji, kuriem ir pietiekama pieredzes skolas darbā un radoši sasniegumi. Lai to īstenotu, anketējamo izvēlēs tiks **iesaistītas pedagogu profesionālās asociācijas (biedrības)**, piedāvājot to biedriem piedalīties radošuma komponenta klātesamības izpētē savā mācību jomā, mācību priekšmeta standartā un personiskajā pieredzē. Anketēšanas **primārais mērķis būs noskaidrot pedagogu izpratni par radošuma nozīmi izglītībā**, tāpēc anketēšanā tiks iesaistīti pedagogi ietverot pamatizglītības, vispārējās vidējās izglītības, kā arī profesionālās ievirzes un profesionālās vidējās izglītības sektoros strādājošos, ievērojot 8.nodaļā minēto reģionālo principu, kā arī ņemot vērā to, lai anketējamo personu grupā būtu ne tikai pedagogi ar apliecināmiem sasniegumiem radošuma attīstībā, bet arī „vienkāršie” pedagogi. Tiks ņemts vērā, lai anketējamo personu lokā būtu pietiekama pedagogu vīriešu pārstāvētība.

Anketā tiks piedāvāts:

- 1) raksturot savu izpratni par radošuma jēdzienu un jaunrades nozīmi izglītības procesā un izglītības saturā,
- 2) raksturot savu pieredzi skolēnu radošuma attīstīšanā,
- 3) novērtēt esošos standartus radošuma aspektā,
- 4) novērtēt standartos ietvertu norāžu par radošuma attīstības ietekmi uz mācību literatūru un metodēm,
- 5) minēt, kuras mācību metodes vislabāk veicinājušas radošumu,
- 6) raksturot nepieciešamos uzlabojumus standartos,
- 7) informēt par labās prakses piemēriem, kas anketas aizpildītājam ir zināmi, un kurus

viņš uzskata par paraugu tam, kā radošuma izglītība būtu jāattīsta.

Anketas izveidē tiks izmantotas gan brīvās atbildes, gan ierobežota atbilžu izvēle un Likerta skala attieksmes noskaidrošanā attiecībā uz radošuma nozīmi mācību procesā un tā klātesamību standartu prasībās. Anketas tiks izveidotas un izsūtītas respondentiem elektroniskā formātā. Iecerēts, ka Kultūrizglītības un nemateriālā mantojuma centrs sniegs atbalstu anketu izplatīšanā profesionālās ievirzes un profesionālās vidējās kultūrizglītības pedagogiem.

Anketas tiks analizētas un izvērtētas, interpretējot pedagogu atbildes un salīdzinot tās ar secinājumiem, kas tiks iegūti, analizējot standartu formulējumus.

7. Fokusgrupas diskusija

Paredzēta viena fokusgrupas diskusija, lai iespējami konstruktīvi diskutētu par radošās domāšanas un radošo prasmju izkopšanas vājam un stiprajām pusēm Latvijas izglītības sistēmā. Dalībnieki 8-10 personas, ilgums 2 – 2,5 stundas.

Fokusgrupas diskusijā uzaicinātie dalībnieki tiks izvēlēti, **daļēji balstoties uz identificētajiem labās prakses piemēriem**. Dalībnieku izvēlē tiks ņemts vērā 8.nodaļā minētais reģionālais princips. To dalībnieki tiks saskaņoti ar Pasūtītāju. Galvenie diskusijas rezultāti un secinājumi tiks ietverti starpziņojumā un ņemti vērā, veidojot rekomendācijas radošuma izglītības attīstībai Latvijā.

8. Labās prakses piemēru izvēle un analīze

Saskaņā ar tehnisko piedāvājumu Izpildītājs identificēs un aprakstīs 6 labās prakses piemērus.

Labās prakses piemēru identificēšana²

Lai labās prakses piemēri varētu tikt efektīvi izmantoti priekšlikumu sagatavošanā par uzlabojumiem radošuma izglītībā, tiem ir jāaptver radošuma izglītības dažādās pakāpes, aspektus un vides nosacījumus, tāpēc pētījumā neder labās prakses piemēru identificēšana atrauti no pārklājuma faktoriem. Tāpēc esam labās prakses piemēru identificēšanā ņemsim vērā reģionālo, nozaru un rezultatīvo rādītāju principu.

Reģionālais princips:

² Minētie kritēriji attiecas uz labās prakses piemēru identificēšanu, ja tie ir sastopami izglītības iestādē. Mēs prognozējam, ka nozīmīgākie labās prakses piemēri ir sastopami tieši izglītības iestādē, jo tieši izglītības iestāde var veidot radošuma izglītībai nepieciešamo vidi. Tomēr minētais neizslēdz iespēju, ka kāds labās prakses piemērs varētu skart iniciatīvas ārpus izglītības iestādes- jaunas izglītības metodes, sabiedrības iniciatīvas u.c.

- ne mazāk kā 2 izglītības iestādes Rīgā,
- ne mazāk kā 2 izglītības iestādes ārpus Rīgas,
- vismaz viena neliela lauku skola,
- vismaz viena izglītības iestāde vai radošas izglītības piemērs Latgalē.

Nozaru princips:

- vismaz viena profesionālās ievirzes izglītības iestāde,
- ne mazāk kā 2 vispārējās izglītības iestādes,
- vismaz viena interešu izglītības iestāde,
- vismaz viens mērķtiecīgas radošās darbības izkopšanas paraugs ārpus formāli institucionālajiem rāmjiem.
- viena pirmsskolas iestāde.

Rezultatīvie rādītāji:

- sasniegumi radošā darba un zinātniskajos konkursos (pēdējos 5 gados),
- sasniegumi mākslinieciskās pašdarbības (amatiermākslas) konkursos (pēdējos 5 gados),
- sasniegumi olimpiādēs (pēdējos 5 gados),
- skolotāju izglītība, kompetence, aktivitāte un pieredze (t.sk. radošuma un inovāciju attīstīšanā),
- dalība starptautiskos projektos un aktivitātēs,
- absolventu radošie panākumi Latvijas un starptautiskā mērogā.
- atbalvojumi.

Vajadzības gadījumā tiks piemēroti arī citi kritēriji labās prakses piemēru izvēlē. Informācija labās prakse piemēru identificēšanai tiks iegūta galvenokārt anketēšanas un interviju laikā.

Labās prakses piemēru apraksts³

Lai sagatavotu labās prakses piemēru aprakstu, tiks veikta identificēto piemēru analīze izmantojot šādus informācijas avotus:

- a) intervijas un pārrunas ar šo iestāžu vadītājiem un, iespēju robežās, sasniegumiem bagātākajiem pedagogiem,
- b) iepazīšanās ar iestādes mācību vidi un izglītības procesu (t. sk. atklāto stundu vērošana);
- c) pieejamie informācijas avoti (dokumenti, programmas, mācību plāni, skolēnu pašu veidotie projekti, oriģinālās skolotāju veidotās programmas, radītie mācību līdzekļi un citas inovācijas);
- d) pārrunas ar skolēniem (izlases veidā);

Tiks sagatavots sešu labās prakses piemēru apraksts, kurā būs sniegta informācija par izglītības iestādi vai darbinieku/iem, kas ir šīs labās prakses ieviesēji, un viņu darba metodēm, aprakstīta izglītības iestādes **fiziskā vide** (telpu iekārtojums, speciālu kabinetu aprīkojums, IKT lietošanas iespējas u.c.) un **sociālā vide** (konkursi, skates, festivāli, olimpiādes, tikšanās ar radošām personībām u.c.). Aprakstā tiks vērtēts jauniešu ieguvums (personības iezīmju attīstība, radošo prasmju apguve u.c.), pabeidzot šādu izglītības iestādi.

³ Minētais attiecas uz labās prakses piemēriem izglītības iestādē. Labās prakses piemēri ārpus izglītības iestādes, ja tādi tiks identificēti, tiks aprakstīti individuālu un šajā metodoloģijā nav iespējams aprakstu algoritmizēt.

9. Pedagogu sagatavošanas studiju programmu analīze

Satura analīze

Tiks veikta studiju programmu satura analīze izmantojot 4.sadaļā aprakstītos **radošuma dimensijas noteikšanai piemērojamās pazīmes**.

4.sadaļā noteiktie atslēgas vārdi veido **minimālo pazīmju kopu**, kas tiek noteikta ar šo metodoloģiju. Metodoloģija paredz, ka meklējamo atslēgas vārdu saraksts var tikt **papildināts** studiju programmu analīzes sākotnējā stadijā – studiju programmu caurskatē, jo ir prognozējams, ka studiju programmu caurskate atklās arī citus atslēgas vārdus, kas pēc būtības var kalpot par pazīmēm augstāk minētajiem radošuma aspektiem.

Pēc papildināto atslēgas vārdu saraksta sastādīšanas ar kontentanalīzes metodi tiks noteikta meklējamo vārdu klātesamība, biežums studiju programmās, to procentuālais apjoms attiecībā pret kopējo teksta daudzumu, lietošanas konteksts.

Ir pamats prognozēt, ka studiju programmās ne vienmēr atklāsies radošuma dimensija **tieši**, t.i. saskaņā ar iepriekš aprakstīto pazīmju sistēmu. Tomēr no tā nevar izdarīt secinājumu, ka studiju programmas nenodrošina radošuma dimensiju netieši, t.i. pastarpināti – ar studiju kursu aprakstiem vai ar mācību procesā izmantojamo mācību literatūru.

Situācijā, ja kāda studiju programmā radošuma dimensija netiks konstatēta vai tā būs vāji iezīmēta, tiks analizēti **studiju kursu apraksti**. Ja studiju kursu aprakstos tiks konstatēta neskaidrība par radošuma komponenta klātesamību, iespēju robežās tiks novērtēta **ieteiktā mācību literatūra**.

Metožu analīze

Studiju programmās un, ja nepieciešamas un atbilstoši iespējām - studiju kursu aprakstos tiks meklētas un apkopotas metodes:

- izglītojamo personības īpašību un prasmju attīstīšanā;
- izglītojamo radošās domāšanas, radošās iztēles u.c. procesu attīstīšanā;
- zināšanu un iemaņu apguvē izglītojamo jaunrades produktu vērtēšanā;
- pašu studējošo personības radošuma veicināšanā;
- studējošo radošo prasmju attīstībā;

10. Pedagogu sagatavošanas studiju programmu atlase

Pedagogu sagatavošanas studiju programmu atlase tika piedāvāta tehniskajā piedāvājumā. Ne 23. februāra projekta vadības grupas sanāksmē, ne periodā pēc sanāksmes Pasūtītājs neizteica ierosinājumus par atlases kritēriju precizēšanu vai izmaiņām atlasītajās studiju programmās, tāpēc šajā metodoloģijā ir saglabāta tehniskajā piedāvājumā piedāvātā pieeja.

Potenciāli analizējamo pedagogu sagatavošanas studiju programmu grupā mēs iekļaujam **akreditētās studiju programmas, kas atbilst profesiju standartam-skolotājs.**

Mēs esam izvēlējušies analizējamās studiju programmas tā, lai tās iespējami plašāk atspoguļotu pedagogu studiju programmu spektru.

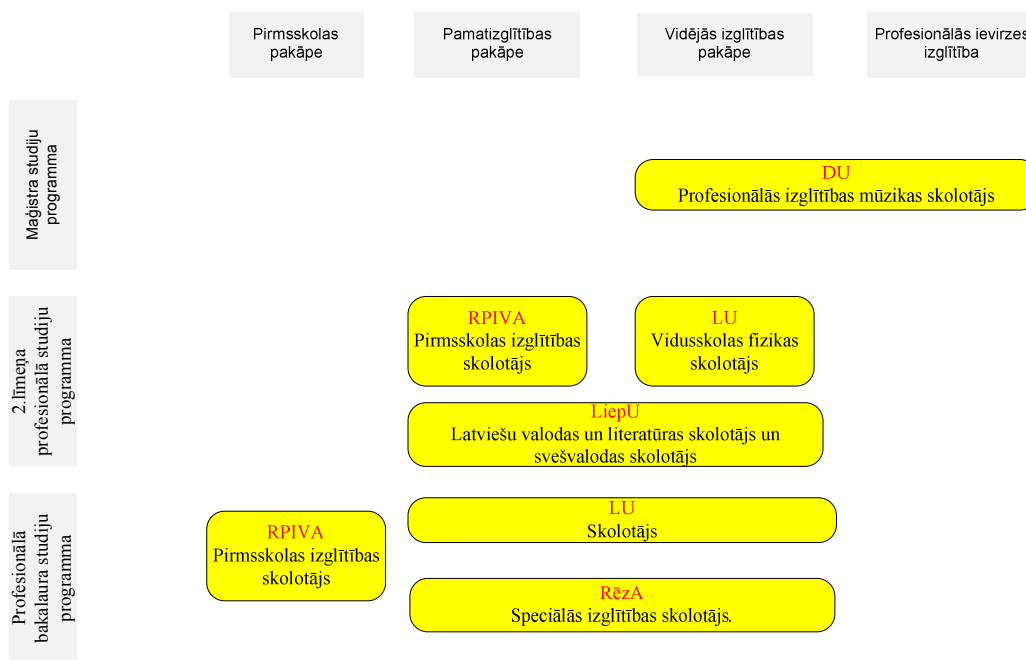
Šajā grupā mēs esam atlasījuši studiju programmas, ņemot vērā, lai:

- ✓ atlasē tiktu iekļautas visas augstākās izglītības iestādes, kas piedāvā kādu no potenciālo programmu grupas programmām⁴;
- ✓ atlasē būtu programmas, kas sagatavo skolotājus pirmsskolas, pamatskolas, vidējās izglītības pakāpēs un profesionālās ievirzes izglītībai;
- ✓ atlasē būtu „plašas” skolotāju sagatavošanas programmas, kas piešķir vairāk kā 10 dažādas kvalifikācijas un atlasē ir „šauras” skolotāju sagatavošanas programmas, kas piešķir 1 vai 2 atšķirīgas kvalifikācijas;
- ✓ Atlasē būtu gan bakalaura, gan maģistra studiju programmas, gan profesionālās studiju programmas.

Pamatojoties uz augstāk minētajiem kritērijiem, piedāvājam analizēt šādas **6 skolotāju sagatavošanas studiju programmas:**

1. Profesionālās izglītības mūzikas skolotājs. Maģistra studiju programma. Daugavpils Universitāte (6 kvalifikācijas);
2. Vidusskolas fizikas skolotājs. 2.līmeņa profesionālā studiju programma. Latvijas Universitāte (1 kvalifikācija);
3. Skolotājs. Profesionālā bakalaura studiju programma. Latvijas Universitāte (17 kvalifikācijas);
4. Pirmsskolas izglītības skolotājs. 2.līmeņa profesionālā studiju programma. Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadītāju akadēmija (1 kvalifikācija);
5. Latviešu valodas un literatūras skolotājs un svešvalodas skolotājs. Profesionālā studiju programma. Liepājas Universitāte (2 kvalifikācijas);
6. Speciālās izglītības skolotājs. Profesionālā bakalaura studiju programma. Rēzeknes Augstskola (1 kvalifikācija).

⁴ Atkāpjoties no šī nosacījuma formāla pielietojuma, mēs izlasē neesam iekļāvuši Latvijas Lauksaimniecības universitāti, jo tā piedāvā tikai divas skolotāju studiju programmas, kas ,salīdzinot ar citām augstskolām, veido nebūtisku daļu. No katras augstskolas, izņemot LLU un LU ir iekļauta viena studiju programma, bet no LU ir iekļautas 2 studiju programmas, jo LU ir lielākais skolotāju studiju programmu skaits.

4.attēls. Atlasītās skolotāju sagatavošanas izglītības programmas

Papildus augstāk minētajām skolotāju studiju sagatavošanas programmām tiks **analizētas arī pedagogu profesionālās kvalifikācijas pilnveides B programmas**. Tiks atlasīta viena pedagogu profesionālās kvalifikācijas pilnveides B programma katrā augstāk minētajā augstskolā pie nosacījuma, ka attiecīgā augstskola īsteno šādu programmu.

11. Svarīgāko darba posmu apraksts

1. informācijas iegūšana

Tiks iegūta informācija par līdzšinējo Latvijas izglītības pieredzi radošās domāšanas un radošo prasmju izkopšanā, radošuma veicināšanā.

2. papildinformācijas iegūšana

Lai noskaidrotu skolotāju un pirmsskolas darbinieku viedokli par radošuma attīstības sekmējošajiem un traucējošajiem faktoriem un identificētu labās prakses piemērus Latvijas izglītības sistēmā, tiks lietotas padziļinātas daļēji strukturētas tiešās intervijas un anketas. Intervija noritēs pēc izstrādāta jautājumu saraksta. Izvērtēšanas primāro datu iegūšanai tiks veiktas vismaz **10** intervijas ar izglītības darbiniekiem, ietverot pirmsskolas, pamatzglītības, vispārējās vidējās izglītības, kā arī profesionālās ievirzes un profesionālās vidējās izglītības sektoros strādājošos. Intervējamo personu saraksts tiks saskaņots ar Pasūtītāju. Skat. 6. sadaļu.

3. fokusgrupa

Tiks organizēta vienu fokusgrupas diskusiju, lai iespējami konstruktīvi diskutētu par radošās domāšanas un radošo prasmju izkopšanas vāmajām un stiprajām pusēm Latvijas izglītības sistēmā. Dalībnieki: 8-10 personas, ilgums 2-2,5 stundas. Dalībnieki tiks saskaņoti ar Pasūtītāju. Skat 7. sadaļu.

4. labās prakses piemēru apraksta sagatavošana

Pamatojoties uz 1. un 2.posmā identificētajiem labās prakses piemēriem, tiks sagatavots vismaz 6 labās prakses piemēru apraksts, kurā tiks sniegta informācija par izglītības iestādi vai darbinieku/iem, kas ir šīs labās prakses ieviesēji, un viņu darba metodēm. Skat. 8. sadaļu.

Labās prakses piemēru sagatavošanas uzsākšana ir plānota pēc tam, kad ir pabeigta sākotnējās informācijas ieguve (1.posms), pabeigtas daļēji strukturētās intervijas (3.solis) un ir notikusi fokusgrupas diskusija (4.solis).

5. Latvijas izglītības standartu un pedagogu sagatavošanas studiju programmu analīze

Eksperti paralēli veiks Latvijas izglītības standartu un pedagogu sagatavošanas studiju programmu analīzi. **Tiks analizēti 21+2 izglītības standarti**, saskaņā ar 4.; 5.;9. un 10. sadaļā noteikto.

6. Secinājumu formulēšana

Pamatojoties uz veikto analīzi eksperti formulēs secinājumus par Latvijas izglītības sistēmas priekšrocībām un šķēršļiem radošas izglītības veicināšanā, kā arī sniegs Latvijas izglītības sistēmas novērtējumu radošas izglītības kontekstā.

7. Vadlīniju izstrāde

Saskaņā ar tehnisko specifikāciju, tiks izstrādātas:

- 1.vadlīnijas par saturu un metodēm, kādas jāizmanto un jāiekļauj izglītības saturā un mācību metodēs izglītojamajiem pirmsskolas izglītības programmās , pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības programmās;
2. vadlīnijas par saturu un metodēm, kas jāiekļauj studiju programmās, sagatavojot pirmsskolas izglītības iestāžu, pamatizglītības, vispārējās izglītības, profesionālās ievirzes izglītības, profesionālās vidējās izglītības programmu pedagogus.

Uzdevumu izpilde ir plānota tā, lai vadlīniju izstrāde varētu sākties tad, kad pabeigta labās prakses piemēru identificēšanas Latvijas izglītības sistēmā un novērtēta informācija par ārvalstu praksi.

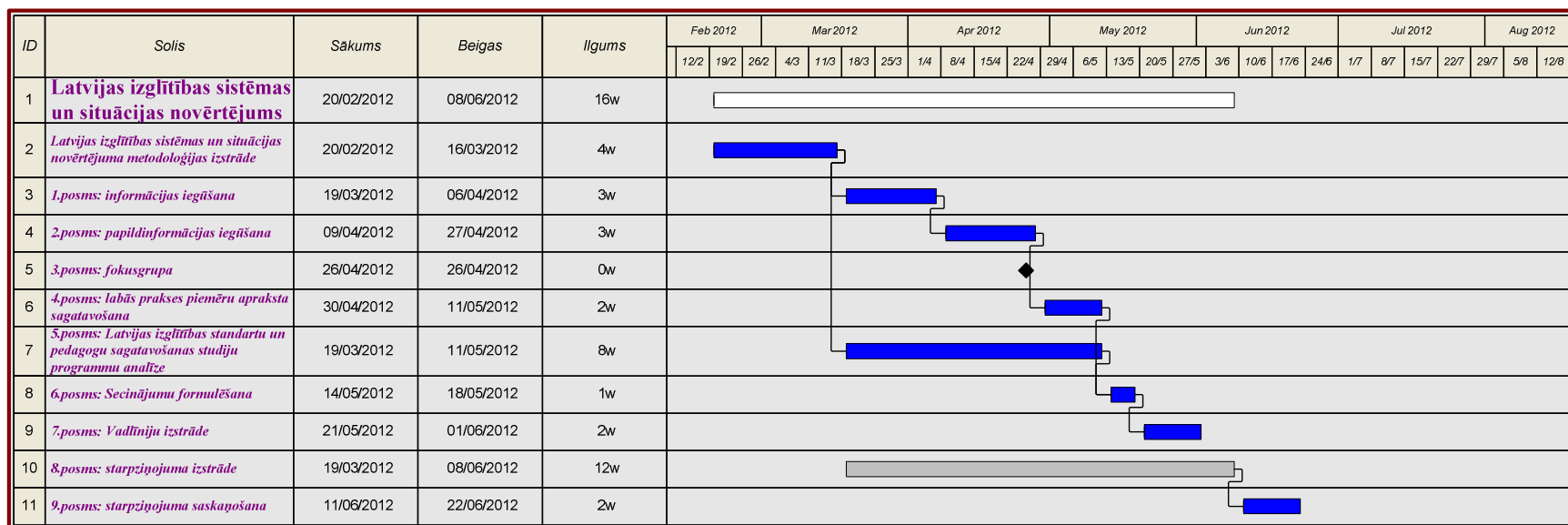
8. starpziņojuma izstrāde

Tiks izstrādāts starpziņojums par Latvijas izglītības sistēmas un situācijas novērtējumu. Starpziņojums tiks gatavots vienlaicīgi ar 1.-6.posmos plānotajiem darbiem. Pēc 6.posmā veicamo uzdevumu pabeigšanas vienas nedēļas laikā tiks pabeigta starpziņojuma pirmā versija.

9. starpziņojuma saskaņošana

Ziņojums tiks iesniegts Pasūtītājam, veikti nepieciešamie precizējumi, papildinājumi un skaidrojumi. Pēc nepieciešamo komentāru iestrādes Pasūtītājam tiks iesniegts precizēts ziņojums un atbildes uz komentāriem.

12. Darba posmu izpildes laika grafiks

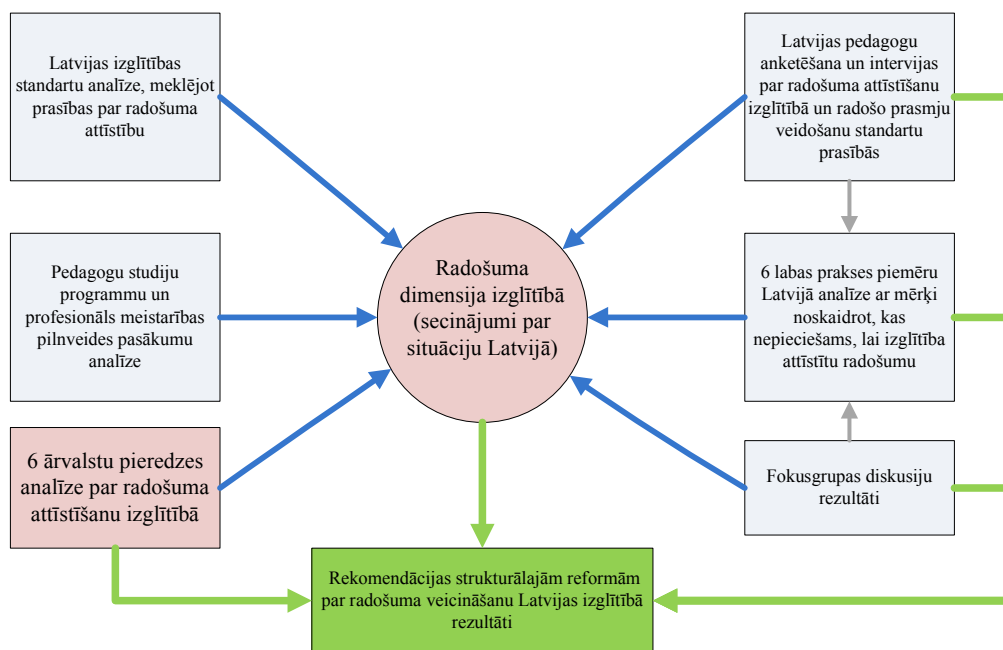

5. attēls. Darba posmu izpildes laika grafiks.

Latvijas izglītības sistēmas un situācijas novērtējumu eksperti veiks paralēli ārvalstu prakses analīzei, bet rekomendāciju izstrāde sāksies pēc tam, kad būs pabeigta gan ārvalstu ziņojuma izstrāde, gan vadlīniju izstrāde Latvijas izglītības sistēmas un situācijas novērtējuma ietvaros (7.posms). Starpzīņojuma izstrāde plānota citu darba posmu izpildes laikā un faktiski tikai gala versijas tehniskā noformēšana un saskaņošana ar Pasūtītāju veido atsevišķu darba soli. Darba 1.-4.posms veido vienu vienotu darbību bloku nolūkā iegūt informāciju par radošuma faktisko stāvokli valstī, bet izglītības standartu un programmu analīze var notikt paralēli 1.-4.posma izpildes darbiem, jo tās priekšnoteikums ir vienīgi apstiprināta analīzes metodoloģija. Ņemot vērā intensīvo darbu veikšanas grafiku, informācijas iegūšana, Latvijas izglītības standartu un pedagogu sagatavošanas studiju programmu analīze sāksies līdz ar metodoloģijas sagatavošanu. Darbības tiks precizētas saskaņā ar Pasūtītāja komentāriem par metodoloģiju.

13. Pētījuma kopējā metodoloģiskās pieejas struktūra

Piedāvātā metodoloģija Latvijas izglītības sistēmas novērtējumam radošās izglītības jomā ir loģiski saistīta ar ārvalstu prakses analīzes metodoloģiju un abas metodoloģijas ir veidotas tā, lai nodrošinātu kvalitatīvu informāciju rekomendāciju izstrādei. Šo elementu savstarpējo saistību ilustrē 5.attēls.

6. attēls. Pētījuma kopējā metodoloģiskās pieejas struktūra